

Op pad met J.J. Voskuil in de Vruchtenbuurt

IN DE VORIGE NUMMERS VAN DE VRUCHTENPERS BESTEEDDEN WE AL AANDACHT AAN DE SCHRIJVER J.J. VOSKUIL (1926-2008). HIJ IS ONDER ANDERE BEKEND VAN DE ROMANCYCLUS HET BUREAU EN HET VERFILMDE BOEK BIJ NADER INZIEN.

*Ons land is als dit kabinet
Eerst was het orij, na is 't bezet
't is hier als in de Nederlanden:
geen winst, doch vele offeranden
Ook hier wacht men in stille wijding
Op het moment van de beoijding
Hoe opgelucht zult gij u voelen,
Als gij het vuil weer weg zult spoelen*

Gedicht

Maarten voor zijn ouderlijk huis.

Welkom door Wim Huijser in Colette.

Voskuil zijn vrouw Lousje brachten hun jeugd door in de Vruchtenbuurt. In de boeken van Voskuil komt de Vruchtenbuurt regelmatig voorbij. Zij hielden van wandelen. In zijn nagelaten dagboeken schreef Voskuil uitgebreid over hun wandeltochten.

Joop Berding en Wim Huijser namen het initiatief om een Voskuil wandeling in de Vruchtenbuurt te organiseren. De redactie van de Vruchtenpers ontving een uitnodiging om mee te lopen. Wim en Joop zijn, zoals zij het zelf noemen, liefhebbers van Voskuil in hart en nieren. Dat ben ik niet, maar ik zag er naar uit om meer te horen over de vertrouwde plekken waarover Voskuil in zijn boeken schreef.

Wim Huijser is schrijver en publicist. Hij schreef onder meer een biografie over Kees Buddingh. Huijser is ook een fervent wandelaar. In zijn boeken *Op Pieterpad*, *Aan de Wandel* en *Het Genootschap* kruipt hij in de huid van Voskuil. Hij beschrijft hoe de romanfiguren uit de boeken van Voskuil, Maarten en Nicolien, wandelingen maken in de tegenwoordige tijd. Maarten en Nicolien zijn de alter ego's van Voskuil en zijn vrouw Lousje. Het leven van Maarten en Nicolien toont veel overeenkomsten met dat van Voskuil en zijn vrouw.

In zijn boek *Het Genootschap* schrijft Wim over de oprichting van het zogenaamde J.J. Voskuilgenootschap. De leden van het op te richten genootschap maken een wandeling langs memorabele plekken uit de jeugd van Voskuil. De in het boek beschreven route vormt de rode draad van onze wandeling. Wij wandelen in werkelijkheid de fictieve wandeling van Maarten en Nicolien.

Joop Berding woont al jarenlang met veel plezier in de Vruchtenbuurt. Hij is een enthousiast lezer en groot bewonderaar van de boeken van Voskuil. Hij noemt het werk van Voskuil "hallucine-

rend". Joop kwam in contact met Wim Huijser na het lezen van een van de Voskuil wandelboeken. Hun gezamenlijke liefde voor literatuur en in het bijzonder voor Voskuil leidde tot het idee om deze wandeling te organiseren. Joop zal tijdens de wandeling voorlezen uit de boeken waarin Voskuil zijn jeugdherinneringen van een bepaalde plek beschrijft.

Op 20 april verzamelden de deelnemers zich bij boekenantiquariaat Colette in de Reinkenstraat. Een gevarieerd gezelschap met bewoners uit de Vruchtenbuurt, Voskuil liefhebbers en zelfs een bewoner van een van de huizen waar Voskuil woonde. Wim heet ons welkom met een verhaaltje uit zijn boek *Aan de Wandel*. Het fragment gaat over het bezoek van Maarten en Nicolien aan Colette.

Het antiquariaat is op zichzelf al een bezoek waard. Toen de vorige eigenaar stopte zorgde een bewonersinitiatief ervoor dat deze boekwinkel kon blijven bestaan. De huidige beheerders zien erop toe dat de sfeer en indeling zoveel mogelijk behouden blijft. Een uniek boekenparadijs.

Het gezelschap gaat eerst op weg naar de Irisstraat nummer 193. Daar staat het geboortehuis van Voskuil. Joop draagt voor uit de boeken *Jeugdherinneringen* en "Ik ben ik niet" van Voskuil. We zien voor ons hoe de kleine Han (Voskuil) op een geleende Jan Plezier door de verlaten straat raasde.

Net zoals de leden van het Genootschap in het boek van Wim poseren wij voor een groepsfoto voor het huis.

We lopen verder en staan stil voor natuurgebied Wapendal, ook wel Het Heitje genoemd. Joop leest een tekst uit Voskuils boek "Bijna

Voor het geboortehuis van Voskuil.

een man" voor. Daarin beschrijft Voskuil hoe hij als jongen met vriendjes op Het Heitje ging voetballen. Rondom de het Heitje was duingebied. Wat moet het fijn zijn geweest om zo dichtbij de vrije natuur op te groeien.

Dan trekken we de Vruchtenbuurt in. We komen via de galerij in de Appelstraat voor het huis te staan waar Voskuils vrouw Lousje is opgegroeid. Het ouderlijk huis, Amandelstraat nummer 39 duikt in verschillende boeken van Voskuil op. Joop leest een citaat voor uit "Bijna een man" waarin Voskuil een levendige beschrijving geeft van de eerste kennismaking met Lousje.

Van de Amandelstraat lopen we de Ananasstraat in en stoppen bij nummer 66. Voskuil woonde hier vanaf zijn negende. Een van de deelnemers, Maarten (what's in a name) heeft ook zijn jeugd op dit adres doorgebracht. Hij vertelt ons over het huis en zijn jeugd. Hij draagt een door Voskuil geschreven gedicht voor dat in zijn ouderlijk huis ingelijst op de wc hing.

In het boek Jeugdherinneringen staat een ontroerende passage over de tijd dat het gezin Voskuil in de Ananasstraat woonde. Het gaat om een moedig buurtinitiatief aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. Op 12 mei 1940 waren Duitse pantserwagens gesignaleerd in het Westland.

De Duitsers zouden vandaaruit een aanval op Den Haag voorbereiden, zo was de verwachting. Dat zou betekenen dat de Ananasstraat in de frontlinie lag en de Duitsers via de Amandelstraat binnen konden vallen. Om hen een voet dwars te zetten riep een onderwijzer uit de Sinaasappelstraat alle weerbare mannen op om tussen de laatste huizen van de Ananasstraat en de Amandelstraat een antitankwal op te werpen. De schrijver, zijn vader, en zijn broertje

gaven aan de oproep gehoor en voegden zich bij een veertigtal andere burens. Het mocht niet baten.

Door de Vlierboomstraat, Voskuil ging hier op nummer 366 naar de lagere school, komen we in de Frambozenstraat terecht. Voordat de familie Voskuil naar de Ananasstraat verhuisde woonden zij in de Frambozenstraat, in een heel hoekhuis. Ook op deze plek draagt Joop voor uit de Jeugdherinneringen van Voskuil.

Dan bereiken we het eindpunt van onze boeiende wandeling. We strijken neer bij LOFT, door Voskuil beschreven als de Oudgereformeerde kerk waaruit op zondag gezangen galmden. Wim Huijsen sluit de zoektocht naar de Vruchtenbuurt erfenis van Voskuil in stijl af. Hij leest een stuk voor uit het laatste hoofdstuk van zijn boek Het Genootschap. Ook de fictieve leden sluiten hun wandeling af bij LOFT en richten het Genootschap op.

De werkelijke deelnemers van de Voskuil wandeling houden het bij een drankje en napraten. Ook als je geen kenner bent van het werk van Voskuil was deze wandeling een bijzondere ervaring. Het is fascinerend hoe voor ons als buurtbewoners alledaagse plekken in de boeken van Voskuil beschreven worden. Door het aanstekelijke enthousiasme van de organisatoren wil je de boeken van Voskuil gaan (her) lezen.

Joop Berding wil best nog een Voskuil-wandeling organiseren. Belangstellenden kunnen zich bij hem melden. Zijn mailadres is: jwaberding@hotmail.com